

MEGHÍVÓ

A Magyar Történelmi Társulat Szegedi és Dél-alföldi Csoportja és
a Szegedi Tudományegyetem ÁJTK Politológiai Tanszéke

tisztelettel meghívja

A MAGYAR HOLOKAUSZT 80 ÉV TÁVLATÁBÓL

JOGFOSZTÁS – DEPORTÁLÁS – EMLÉKEZÉS

című konferenciára

2024. június 6–7.

Helyszín:

SZTE Állam- és Jogtudományi Kar Aula
(Szeged, Tisza Lajos krt. 54.)

2024. JÚNIUS 6. (CSÜTÖRTÖK)

9.00–
Regisztráció (SZTE ÁJTK Földszint)

10.00–11.30
Megnyitó

elnök: MERKOVITY NORBERT, *SZTE ÁJTK
Politológiai Tanszék vezetője*

Köszöntő

GÖRÖG MÁRTA, *SZTE Állam- és Jogtudományi Kar
dékánja*

SZABÓ GÁBOR, *Szegedi Tudományegyetemért
Alapítvány kuratóriumának elnöke*

CSERNUS SÁNDOR, *Szegedi Akadémiai Bizottság
Filozófiai és Történettudományi Szakbizottság elnöke*

ABLONCZY BALÁZS, *Magyar Történelmi Társulat
főtájkára*

Bevezető gondolatok

BEREND T. IVÁN, *UCLA Department of History*

Plenáris előadás

KARSAI LÁSZLÓ, *SZTE BTK Jelenkortörténeti
Tanszék*

Holokauszt Magyarországon és a környező
országokban

Kérdések, vita

11.30–11.45 Kávészünet

11.45–13.35

1. A szegedi gondolattól a zsidótörvényekig

elnök: HOMOKI-NAGY MÁRIA, *SZTE ÁJTK
Magyar Jogtörténeti Tanszék*

FAZEKAS CSABA, *ME BTK Alkalmazott
Társadalomtudományok Intézete*

Hasonlóságok és különbségek a „keresztény-
nemzeti” gondolat és a szélsőjobboldal ideológiája
között az 1920-as években

KELEMEN ÁGNES KATALIN, *CEU Demokrácia
Intézet*

A zsidó kvóta száműzöttjei

ENGELBERTH ISTVÁN, *BGE Pénzügyi és Számviteli
Kar*

Báró Orosdy Fülöpné, volt
országgyűlési képviselő politikai pályája (1931–
1935)

SCHWEITZER GÁBOR, *NKE ÁNTK, HUN-REN
TK Jogtudományi Intézet*

Törekvések a zsidóság népcsoporttá nyilvánítása
érdekében az 1939. évi IV. tc. megalkotása idején

Kérdések, vita

13.35–14.30 Ebédészünet

14.30–15.50

2. Zsidók, propagandisták, újságírók

elnök: TIBORI SZABÓ ZOLTÁN, *BBTE Holokauszt- és Genocídiumtanulmányi Intézet*

ZOMBORY MÁTÉ, *ELTE TáTK, HUN-REN Társadalomtudományi Kutatóközpont*
Lévai Jenő antifasizmusa a kezdetektől 1944-ig

SIMON ATTILA, *Fórum Kisebbségkutató Intézet*
A zsidókérdés kisebbségi nézőpontból.
Antiszemitizmus a felvidéki magyar közbeszédben és politikában az első bécsi döntés előtt és után

CSUNDERLIK PÉTER, *ELTE BTK ÚJETT, Politikátörténeti Intézet*
„...alig sújtja azt, aki zsidó” – A „szenvadás képei” az 1941-es Antibolsevista Kiállításon

Kérdések, vita

15.50–16.10 Kávészünet

16.10–17.30

3. Az egyházak és a holokauszt

elnök: FAZEKAS CSABA, *ME BTK Alkalmazott Társadalomtudományok Intézete*

GÁBOR GYÖRGY, *Országos Rabbiképző–Zsidó Egyetem*
„Zsidók lelke – démonok lakhelye”

GIDÓ ATTILA, *Nemzeti Kisebbségkutató Intézet*
Keresztény egyházak, zsidó menedékkérők.
A holokauszt kutatások észak-erdélyi egyházi levéltári forrásai

JAKAB ATTILA, *Holokauszt Emlékközpont*
„Nem árja katolikus”. Magyar zsidók menekülési kísérletei a vatikáni levéltári dokumentumok tükrében

Kérdések, vita

17.30–17.45 Kávészünet

17.45–19.05

4. Háború, megszállás, munkaszolgálat

elnök: PIHURIK JUDIT, *SZTE BTK*

FÓRIS ÁKOS, *ELTE BTK, Erőszakkutató Intézet*
A magyar uralom és a helyi zsidóság Kelet-Galíciában, 1941 nyara

CSAPODY TAMÁS, *Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézet*
A két bori főparancsnok: Balogh András és Marányi Ede

VÉGSŐ ISTVÁN, *független kutató (Kiskunhalas)*
Zsidómentő honvéd zászlós

Kérdések, vita

2024. JÚNIUS 7. (PÉNTEK)

9.00–10.20

5. Gettólakók és „zsidólakás” igénylők

elnök: SCHWEITZER GÁBOR, *NKE ÁNTK, HUN-REN TK Jogtudományi Intézet*

BALÁZS EDIT, *Országos Rabbiképző–Zsidó Egyetem, FTE (Szekszárd)*

„...periratot szerkesztek, és bizonyítékokat rögzítetek” (Hacker Iván). A szombathelyi Zsidó Tanács

GELLÉRT ÁDÁM, *Erőszakkutató Intézet*

A (tisztai) orvosok, szülésznők és bábák szerepe a testüregi motozások végrehajtásában

KOSZTYÓ GYULA, *MNL SzSzB Vármegyei Levéltára, Erőszakkutató Intézet*

„Akinek semmi indoka nincs, hogy jó háromszobás lakását otthagyja, most hatszobásért lohol”. Zsidók lakásainak sorsa Kárpátalján (1944)

Kérdések, vita

10.20–10.35 Kávészünet

10.35–11.55

6. A „szerencsés” strasshofi deportáltak

elnök: NOVÁK ATTILA, *NKE EJKK Molnár Tamás Kutatóintézet*

MOLNÁR JUDIT, *SZTE ÁJTK Politológiai Tanszék*

A német és magyar hatóságok szerepe a strasshofi deportálásokban

FROJIMOVICS KINGA – KOVÁCS ÉVA, *Wiener Wiesenthal Institut für Holocaust-Studien*

Családi élet és munkamegosztás az ausztriai kényszermunkatáborokban (1944/45)

HORVÁTH RITA, *független kutató (Bécs)*

A strasshofi deportáltak tanúvallomásainak szerepe a holokauszt emlékezetében, a historiográfiában és a magyar irodalomban

Kérdések, vita

11.55–12.10 Kávészünet

12.10–13.30

7. Deportáltak és cionista ellenállók

elnök: KARÁDY VIKTOR, *Közép-európai Egyetem Történelmi Intézet*

NOVÁK ATTILA, *NKE EJKK Molnár Tamás Kutatóintézet*

A gyalogmenetektől és a munkácsi gettón át Auschwitzig (Szilágyi Ernő ismeretlen hagyatéka)

OLOSZ LEVENTE, *Erőszakkutató Intézet, Holokauszt Emlékközpont*

A cionista mentési törekvések sikerei és kudarcai 1944 tavaszán-nyarán

TIBORI SZABÓ ZOLTÁN, *BBTE Holokauszt- és Genocídiumtanulmányi Intézet*

Diamant Izsó erdélyi gyárosnak és családtagjainak a sorsa a holokauszt idején

Kérdések, vita

13.30–14.30 Ebédészünet

14.30–15.50

8. Túlélők és halottak

elnök: ZOMBORY MÁTÉ, *ELTE TáTK, HUN-REN TK*

BÁNYAI VIKTÓRIA, *HUN-REN TK*
Kisebbségkutató Intézet

Meggyalázott tóratekercek két felmérés tükrében

KARÁDY VIKTOR, *Közép-európai Egyetem*
Történelmi Intézet

Jegyzetek a Soá túlélőinek szociológiájáról
Budapesten

VÖRÖS ISTVÁN KÁROLY, *független kutató (Pécs)*
Források a baranyai izraelita temetők
felszámolásáról az 1950-es, 1960-as években

Kérdések, vita

15.50–16.10 Kávészünet

16.10–17.30

9. A holokauszt emlékezete

elnök: PÓK ATTILA, *MTA, Felsőbbfokú Tanulmányok*
Intézete (Szekszárd)

BOHUS KATA, *Tromsøi Egyetem*

A szobor, ami nincs – Raoul Wallenberg ledöntött
szobrának szerepe a diplomata emlékezetének
alakulásában

HÉDI FANNI, *Anne Frank Ház*

A kritikai „emlékmű olvasás” módszertani kérdései
a holokausztoktatásban

PEJIN ATTILA, *Zentai Városi Múzeum*

„Zsidótlanítás” és „zsidómentés” a bácskai
magyarság emlékezetkultúrájában

Kérdések, vita

17.30–17.50

Zárszó

KARSAI LÁSZLÓ, *SZTE BTK Jelenkortörténeti*
Tanszék

MOLNÁR JUDIT, *SZTE ÁJTK Politológiai Tanszék*

Kiemelt információk

Kávé/ebédszünet: A konferencia szüneteiben kávéval, frissítővel és szendvicsebédellel várjuk a résztvevőket.

Jelentkezés: A konferencián való részvétel ingyenes, de regisztráció nélkül nem látogatható tekintettel a korlátozott férőhelyre.

Regisztrálni 2024. május 30. 24.00 óráig lehetséges az alábbi linken:

[Regisztráció ►](#)

A program- és absztraktfüzet letölthető a Magyar Történelmi Társulat weboldaláról.

FŐSZERVEZŐK

TÁRSSZERVEZŐK

Szegedi Magyar-Izraeli
Baráti Társaság

MAZSIHISZ
KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI
TERÜLETI CSOPORTJA

SZEGEDI ZSIDÓ

HITKÖZSÉG

TOVÁBBI SZERVEZŐK ÉS TÁMOGATÓK

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

WIENER WIESENTHAL INSTITUT
FÜR HOLOCAUST-STUDIEN (WVI)

Yad Vashem Archives
Magyarországi Kutatócsoportja

MAZSÖK
MAGYARORSZÁGI
ZSIDÓ ÖRÖKSÉG
KÖZALAPÍTVÁNY

 Esterhazy
Privatstiftung

 HOLOKAUSZT
EMLÉKÉV

Zentai Városi Múzeum